ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-3641
Опис № 14
Архівний № 243

Управління СБУ
по Сумській області

Фильтрационное

ДЕЛО № 8722

Берко

Мойсей Филиппович

Начато: 19 января 1945 г.

Окончено: 20 июня 1955 г.

На 9 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-3641
Опис № 14
Архівний № 243

УлВД по Сумской обл.
Сыровское рояВо
Дело № 929.
Лист

...НЬ РАДІО

Бюро

ПАРТИЗАНИ-ЗВ'ЯЗКІВЦІ

Був листопад 1944 року. Червона Армія навальним наступом відкинула гітлерівців вглиб Карпат.

Але і там, в горах, не було німцям спокою. Наші партизанські загони і з'єднання руйнували комунікації ворога, пускали під укіс поїзди з вантажами, знищували німецькі гарнізони в населених пунктах.

...Партизанське з'єднання форсувало високий гірський хребет. Сотні людей рухаються один за одним по вузькій доріжці. Серед них — група радистів. Все це — молодь, вихованці Ленінсько-Сталінського комсомолу, які у дні війни оволоділи почесною професією радиста-партизана.

Це вони в будьяких умовах забезпечують надійний зв'язок з Великою землею.

Ось Ваня Мойсеєв. Війна застала його студентом першого курсу радіофакультету Московського інституту інженерів зв'язку. Палкий патріот Вітчизни, пристрасний радіоаматор, він добровільно пішов в партизани. Ваня — начальник радіовузла з'єднання. Його люблять, поважають партизани за те, що так сумлінно працює юнак, забезпечуючи безперебійний зв'язок з рідною Москвою.

Ось висока, стрункa дівчина Надя Бутова. Їй лише вісімнадцять років. Перед війною вона закінчила десятирічку. А коли грянула війна, комсомолка знайшла своє місце в боротьбі з ворогом, стала партизанкою-радистом.

...Важко підійматись на високу засніжену гору. З'єднання тільки недавно вийшло з бою. Кінець-кінцем стомлені партизани вийшли на гребінь і зупинились на відпочинок. Бійці стомлені великим важким переходом. Надя підбадьорює всіх, співає веселих пісень.

Настає час зв'язку з Великою

Мерзнуть руки і ноги. Закоцюбілі пальці ледве виводіють олівцем. Але вона продовжує працювати, швидко, спокійно.

Скоро матеріал готовий, і командир дякує радистів за відмінну роботу.

В січні 1945 року партизанський табір опинився глибоко в горах. Червона Армія була десь зовсім близько. Виразно було чути артилерійську канонаду. Високо в небі пропливали на захід наші бомбардувальники, несучи ворогові смертоносні подарунки.

В цих умовах зв'язок партизанів з Великою землею, з частинами Червоної Армії особливо був потрібен. Та у партизанів кінчалися радіоприпаси, невистачало ламп, батарей. В цей період молоді радисти виявляють особливу винахідливість і не припускають жодного зриву зв'язку.

Розвідка донесла, що у зайнятому ворогом населеному пункті по той бік хребта, є радіоприймачі, які можуть працювати на сухих батареях. І група партизанів з участю радистів Панаса Гаркушенка і Леоніда Вікторова вирушає у путь через хребет в 2000 метрів заввишки.

Спуск з вершини був не легшим від підйома. Раптом праворуч почувся наростаючий гул. З гори почав сповзати великий пласт снігу. Він рухався все швидше і швидше, захоплюючи на своєму шляху нові пласти. Снігова лавина неслась прямо на групу сміливців. Зібравши останні сили, партизани швидко відійшли вбік, і лавина з ревом і грюкотом пронеслася мимо.

З допомогою місцевого населення партизани дістали радіоапаратуру і, навіть непомічені німцями, рушили назад. Тільки на ранок слідуючого дня група повернулася до свого табору, з честю виконавши бойове завдання.

Заспівали гори і д

ВЧОРА ПОЧАЛАСЯ ОЛІМПІАДА ХУДОЖНЬОЇ САМО
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

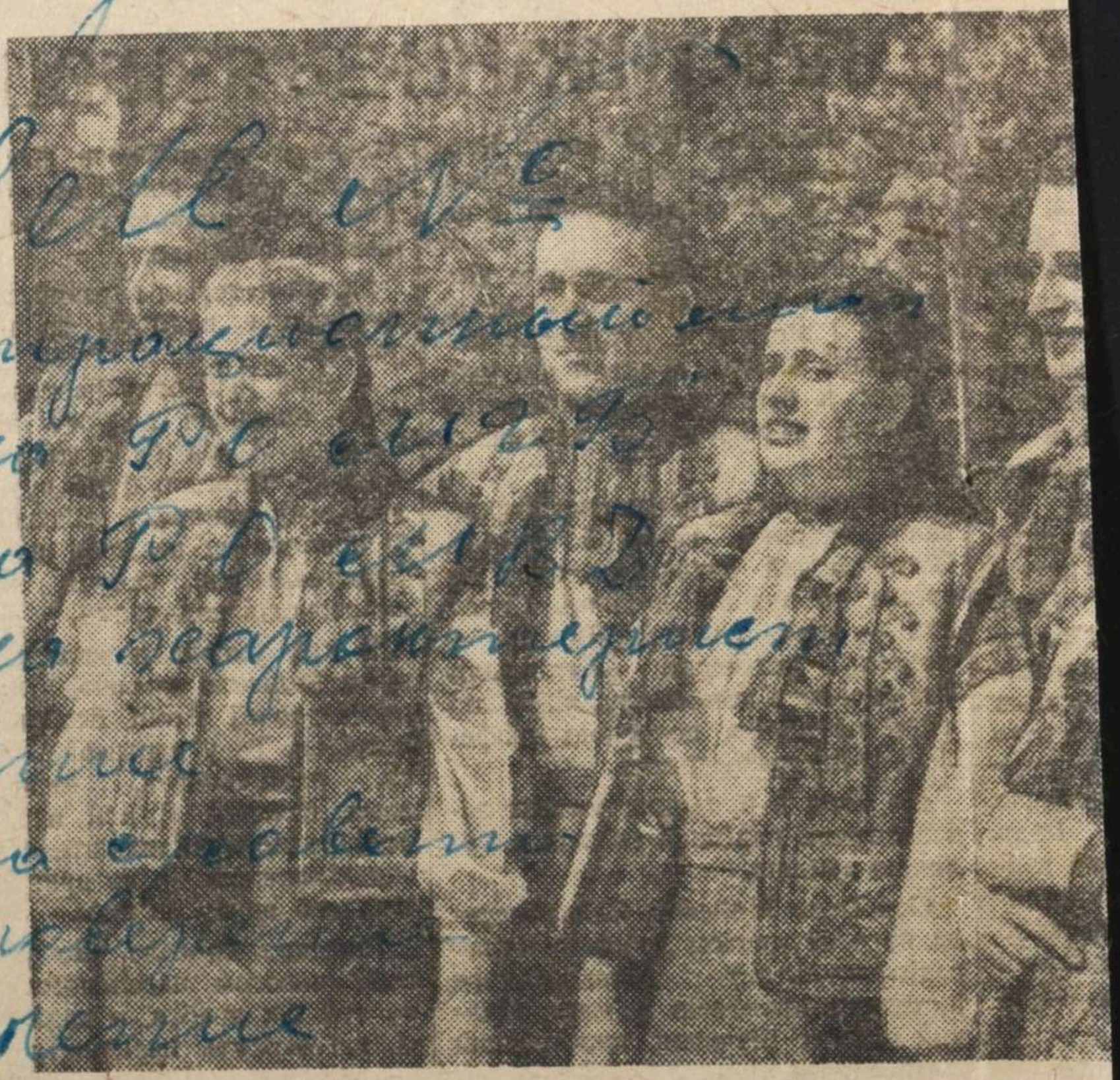

Учасники олімпіади самодіяльності та народної творчості Закарпатської
Кваси, Рахівської округи.

Словом палкого привіту рідному Сталіну, воїнам-визволителям розпочали вчора закарпатські гості свій виступ у столиці Радянської України — Києві.

Народ, який довгі століття мріяв про возз'єднання з своїми братами і сестрами, сьогодні вільно співає:

Одної матері ми діти,
Одна земля всіх народила нас,
Одне нам сонце з неба світить,
Один Дніпро, Хрещатик і Тарас...

Минуло небагато часу з того дня, як ста

ги. Скільки фарб, скільки юнацького запалу в їхніх танцях «Сірба» та «Увиванї»!

Захоплено вітали глядачі виступи групи співаків з Рахова. Вони проспівали складені в горах коломийки, в яких оповідається про боротьбу проти німців, про славних рицарів Червоної Армії, про геніального полководця товариша Сталіна.

«Заклик трембіти»—так назвали свій виступ Юра Вагерич з села Репине і Михайло Зубанич з сусіднього села Річки Воловської округи. В цій музичній сцені змальовано боротьбу гірських вівчарів проти

конав
повни
барвн
мисте
Іржав
Пань
Мука
полно
і тан
руги,
який
ля» і
раво
шно р
тво З
Олі
яльно
триват
родни

~~№ 116~~ X 2

Регистрационный лист

на прошедшего регистрацию в лагере № 223 или СПП №
(ненужное зачеркнуть), дислоцирующегося в населенном пункте г. Кирхмудр-Германия

1. Фамилия, имя, отчество	Берко Матвей Филимонович
2. Год и место рождения 1905	Сумская область, Смелянский район с. Томашовка
3. Национальность Украинец	4. Образование 3 класса
5. Специальность	не имеет
6. Последнее постоянное место жительства и работа на территории СССР (для военнослужащих указывается наименование воинской части).	Сумская область Смелянский район с. Томашовка Работал в колхозе-колхозником
7. Состоял ли в ВКП(б) или ВЛКСМ	не состоял
8. Почему оказался на территории другого государства	5 IV-1943 г при отступлении немцев. Угнан в Германию.
9. Подвергался ли арестам, допросам, задержаниям, штрафам со стороны немецких властей (когда, где и за что)	Подвергался аресту в г. Ромны Сумской обл. в феврале 1943 года за подозрение как активиста сов. власти.
10. Содержался ли в спецлагерях противника и что там делал (указать наименование лагеря и адрес)	не содержался
11. Проходил ли службу в немецкой армии, полиции, отрядах, воинских частях, госпиталях, строительных и иных батальонах, создававшихся противником; служил ли в немецких учреждениях, предприятиях, организациях (в каких, в качестве кого).	не служил Работал на строительстве канала жел. Хронекберг - землекопом
12. Какие отобраны документы при регистрации	Документов не имеет
13. Где проживают близкие родственники, кто именно (указать точный адрес)	жена - Берко Елена Антоновна и 2 детей - Сумская область Смелянский р-н с. Томашовка
14. Куда следует на постоянное жительство	Сумская область Смелянский р-н с. Томашовка

Правильность данных мною сведений подтверждаю.

подпись: Берко

Регистрационный лист заполнил с-т

подпись: [signature] (Паневик)

Регистрационный лист проверил:

Председатель регистрационной комиссии НКВД СССР

Гв. Капитан

подпись: [signature] (Яковлев)

Удостоверение о направлении на постоянное местожительство получил:

Берко
(подпись регистрируемого)

Убыл из лагеря «——» _____ 194 г.

Вопрос какими войсками освобождены?

Ответ освобождены Американскими войсками в апреле м-це 1945 года, пробыв более одного м-ца в лагерях где проходил обучение строевой подготовки, затем был передан Английским войскам, пробыв примерно 10 дней, также продолжалось строевая подготовка.

Вопрос подвергались ли вы со стороны союзных войск репрессиям или допросов?

Ответ со стороны союзников не подвергался ни репрессиям а также допросов—

Вопрос где были и чем работали находясь в Германии?

Ответ: в Германии а точно в гор. Дортмунд работал в шахте чернорабочим. Проработал примерно 7 м-цев, а затем был переведен в гор Хроненберг, и работал по ремонту канала, чернорабочим.

Вопрос за что вы были арестованы во время нахождения на оккупированной территории?

Ответ: во время нахождения на оккупированной территории в 1943 году в Апреле месяце я был арестован полицейским фамилия я позабыл, за то что я был сторожем и поймал ~~конюха~~ Берковича Степановича работающего бригадиром и конюха Терещенко Максима Герасимовича, которые уворовали зерно с кладовой за это арестовали Берка и Терещенка, а меня как сторожа.

Берко

опросил Ст. Уполномоченный розыска Иванов

Справка 37

Берко Матвей Дмитриевич 1905 г. по учетам ромгъ не значится.

Нач. Смиловского ромгъ
капитан [illegible] (Стромилов)

Справка

Берко Матвей Уилимо-
ович 1908 г. по учетам
розыск не значится.

Нач. Смиловского Розыск
капитан

28/XII 61 г. [illegible] /Эткинд/.

84

Спасибо вам
Ваши

УРСР
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ТОМАШІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
ДЕПУТАТІВ ТРУДЯЩИХ

4 Ноября 1946
№ III

с. Томашівка
Сумського р-ну, Сумської обл.

4/15

Справка - характеристика

Гражд. Томашовского сельсовета Сумского р-на Берко Матвей Филимонович 1905 года рождения по соц. происхождению с крестьян-бедняков. Во время немецкой оккупации Берко работал в общем дворе на разных работах. Имел связь с партизанскими советскими активистов. Родственники работали в общем дворе на разных работах. В июле месяце 1943 года был насильно угнан в Германию на работу. Возвратился

в село Томашовку 9 ноября 1945 года.
В настоящее время работает в колхозе
им Буденного на рядовых работах.

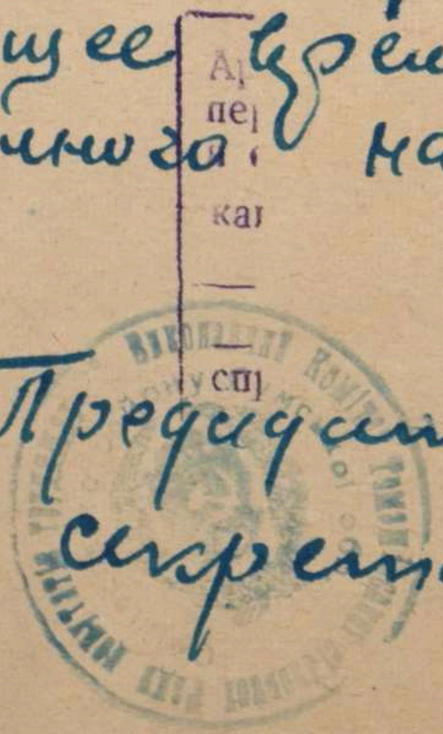

Председатель с/с [illegible]
секретарь с/с Демиш.

До 100 НК ВД.

6

Семіляньского району

Відгромодянина х Бірки

Бірко Матвія Филимоновича

Заява

прошу приписат мене до постійного

міста жительства

я був угнат в германію 3, Апреля

1943 р. повернувся 9. ноября 1945 р.

Бірко Матвій

19/XI 45 р.

Подано
Згоджено
19/XI 45 р.

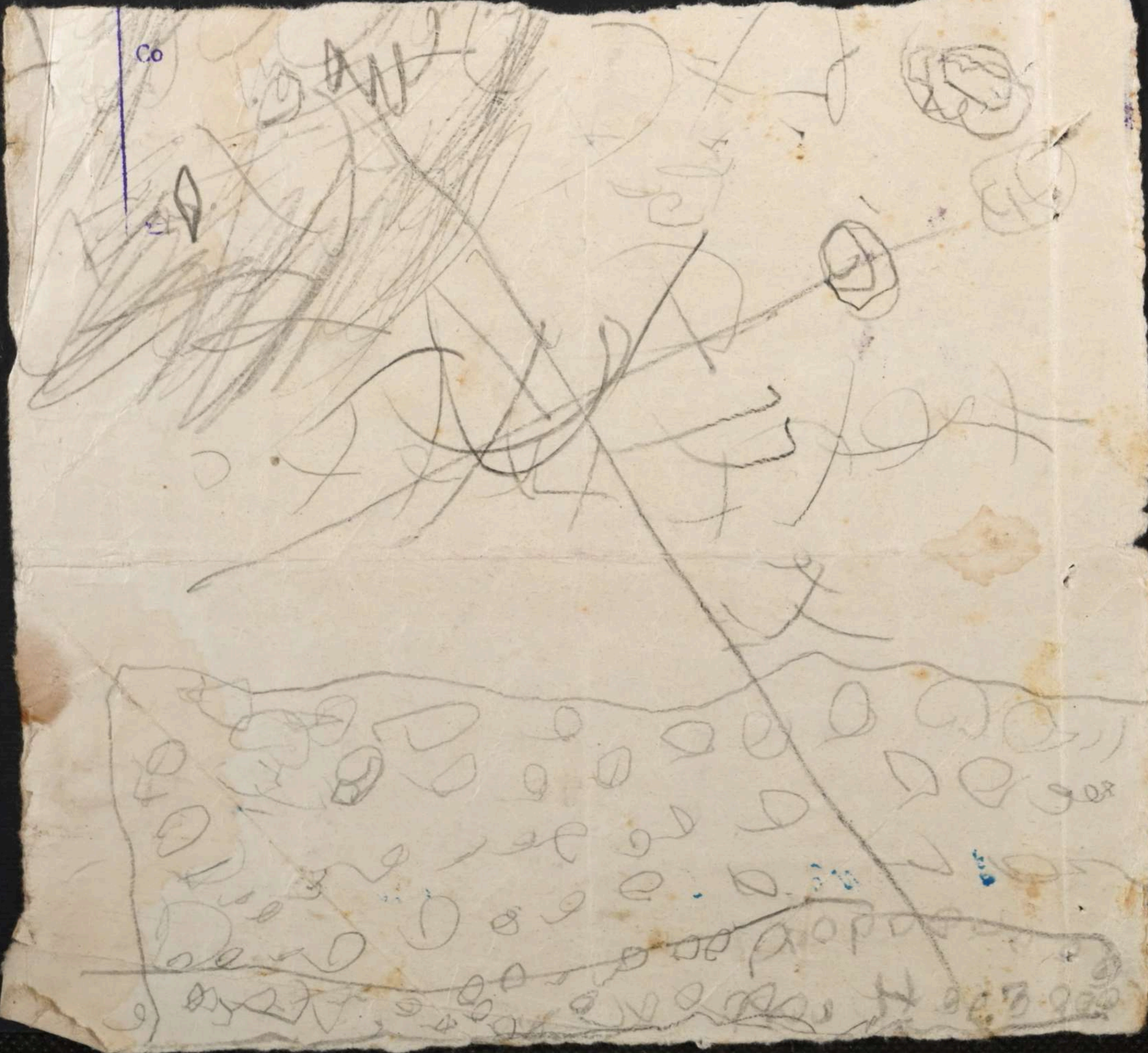
Co

УРСР

Виконавчий Комітет
Томашівської
Сільської Ради
Депутатів Трудящих

12 Ноября 1945 г.

№ 110.

с. Томашівка
Сумського р-ну, Сумської обл.

Справка

Дана настоящая зрат. Томашовского сельсовета Смеловского р-на Берко Матвею Филимоновичу 1905 года рождения в том, что он в 1943 году был угнан в Германию, возвратился 9 Ноября 1945 года.

О пропуске его по селу Томашовка сельсовет не возражает.

Председатель с/с Нелит
секретарь с/с Демиц.

...хивное № 8722

...ресмотрено в соответствии с приказом КГБ при СМ СССР № 00750

...оставлено для ... в агентурном фонде

...к наход. в амер. зоне

...с отражением на оперативно-

НКВД СССР

Проверочно-фильтрационный пункт

Видом на жительство служить не может

Действительно по «15» ноября 194 г.

Город Кирхмезер · Германия

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Фото-карточка

Выдано Берко Матвею Филимоновичу
(фамилия, имя, отчество)

год рождения 1905 место рождения Сумская обл. Смелянский р-н с. Томашовка

в том, что он по прибытии из г. Магдебург Германия с „20" июня м-ца по «30» сентября м-ца 1945 г. содержался в лагере №233 проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР и следует к избранному месту жительства Сумская обл. Смелянский р-н с. Томашовка
(указать точный адрес)

Удостоверение по приезде к месту жительства должно быть сдано в местный орган НКВД для получения вида на жительство.

Начальник проверочно-фильтрационного пункта

(печать) Гв. Капитан (подпись) Яковлев

...равочном учете.
Пересмотрел Км Ротченко (—)

...гласны:
Начальник ____ отделения (—)

Нач. 2 отд. УКГБ при ... УССР
по Сумской обл.
подп. (Кезиков)

VII 1955 г.

98

„УТВЕРЖДАЮ".
Пред. районной проверочно-фильтрационной комиссии _____
„__" _____ 1946 г.

Заключение
(ПО ФИЛЬТРАЦИОННОМУ ДЕЛУ)

гор. (село) Смилое
„23" ноября 1946 г.

Мы, члены проверочно-фильтрационной комиссии при Смеловском РОНКВД, Сумской области, рассмотрев фильтрационное дело на репатриированного советского гражданина,

Берко Матвей Филимонович 1905 г.

прибывшего к месту постоянного жительства с. Томашовка Смеловский р-н, Сумской области.

„5" апреля 1945 года и найдя, что 5/IV-43 г.

пасиянию угнан в Германию г. Дорт-
мунд работая на шахте. Принимая во внимание, что нет основания предполагать о ее причастности к враждебной работе на стороне немецко-фашистских оккупантов, а поэтому

Руководствуясь приказом НКВД—НКГБ СССР
№00706—00268 от 16 VI-1945 г.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Считать гр. Берко Матвей Ухимонович

проверенным и фильтрационное на него дело сдать в архив 1-го спецотдела УНКВД для хранения и взятия его на оперативный учет.

2. Передать ФД на гр. Нач. ромчб капитан Зам. нач. ромчб капитан

Члены комиссии:

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 9 листов

девять

2 октября 1992 г.

Должность

Подпись

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

В даній справі пронумеровано 9 аркушів

дев'ять

«18» листопада 1992 р.

Посада архівіст I кат.

Підпис Розторгуєва

11.05.2026 Ов

Арт 1 С 3803 1